
FOLKETINGET

Europaudvalget, Erhvervs- og Vækstudvalget

EU-konsulenten

EU-note

Til: Udvalgenes medlemmer

Dato: 8. februar 2015

Den europæiske patentreform – nogle spørgsmål og svar

Sammenfatning

Denne note søger at give et indblik i den europæiske patentreform, som 25 EU-lande tog første skridt til vedtagelsen af i december 2012. Patentreformen består af to EU-forordninger om henholdsvis enhedspatentbeskyttelse ("enhedspatentet") og tilhørende sprogordninger samt en mellemstatslig aftale om en oprettelse af en fælles patentdomstol.

EU-forordningerne om enhedspatentet og sprogordningerne er direkte gældende i Danmark. Der udestår således en stillingtagen til, om Danmark vil ratificere aftalen om den fælles patentdomstol. Justitsministeriet har i den forbindelse vurderet, at Danmarks ratifikation af aftalen om patentdomstolen indebærer afgivelse af suveræniteten jf. Grundlovens § 20.

Denne note søger at give nogle svar på en række spørgsmål om patentreformen.

Indledning

I december 2012 vedtog 25 EU-lande (Italien og Spanien undtaget) og Europa-Parlamentet to EU-forordninger om enhedspatent og tilhørende oversættelsesordninger. I februar 2013 indgik 25 EU-lande en mellemstatslig aftale om en fælles patentdomstol (Spanien og Polen er ikke med).

I det følgende vil den europæiske patentreform blive gennemgået med udgangspunkt i en række spørgsmål om:

- **Baggrunden for den europæiske patentreform**, herunder hvilke ordninger, der gælder i dag (afsnit I)
- **Den europæiske patentreforms indhold** (afsnit II)
- **Den europæiske patentreform og Danmark**, herunder hvilke **konsekvenser** det vil få, hvis Danmark vælger at stå uden for patentdomstolsaftalen (afsnit III).

Den europæiske patentreform

Den europæiske patentreform består af:

- en EU-forordning om indførelse af et enhedspatent og en EU-forordning om tilhørende oversættelsesordninger. Begge forordninger blev vedtaget af 25 EU-lande, herunder Danmark, i december 2012.
- en mellemstatslig aftale om oprettelse af en fælles patentdomstol. Aftalen er undertegnet af EU's erhvervsministre i februar 2013, og skal ratificeres af mindst 13 lande for, at aftalen træder i kraft.

Den europæiske patentreform bygger i meget vidt omfang videre på eksisterende europæiske regler og procedurer for patentering af opfindelser.

Hele reformen træder i kraft, når 13 EU-lande (herunder Frankrig, Tyskland og UK) har ratificeret aftalen om den fælles patentdomstol.

I – Baggrunden for den europæiske patentreform

Den europæiske patentreform har ligget på tegnebrættet i mange år i EU og der har været konkrete forhandlinger om en patentordning siden Kommissionen i 2000 fremsatte sit første forslag¹. Det har dog været vanskeligt at lande en aftale, ikke mindst på grund af uenighed om sprogregimet.

Patentordningen er dog også stødt på andre forhindringer. Således udtalte EU-Domstolen den 8. marts 2011, at et tidligere udkast til fælles EU-patentdomstolssystem ikke var foreneligt med EU's traktater, pga. manglende garantier for overholdelsen af EU-retten. Den nye aftale om patentdomstolssystemet tager højde for EU-Domstolens indsigelser.

Den 10. og 11. december 2012 godkendte EU's ministerråd og Europa-Parlamentet dog endelig EU-forordningerne om enhedspatentet med tilhørende sprogordning, som bl.a. er blevet forhandlet på plads under det danske EU-formandskab i 1. halvdel af 2012.

Hvilke regler for patentbeskyttelse gælder i dag?

Der findes allerede udførlige regler på såvel nationalt, europæisk som internationalt plan om patenter. Man kan skelne mellem de materielle og de procedurermæssige regler for udstedelse af patenter.

De ”materielle” regler er de indholdsmæssige krav som skal opfyldes for at en person kan tage patent på en opfindelse. De fastlægger bl.a. hvad der kan patenteres (fx at der skal være tale om en ny opfindelse), hvornår en patent-haver mister retten til sit patent, på hvilke betingelser andre personer kan udnytte eller udvikle patentet osv.

Disse regler vil ikke blive gennemgået nærmere, da de ikke ændres med reformen. De findes dels i nationale love, dels i europæiske og internationale konventioner, som landene har tiltrådt. De centrale regler om europæiske patenter står i Den Europæiske Patentkonvention fra 1973. Konventionen er ikke en EU-retsakt men derimod en mellemstatslig overenskomst, som ud over de nu 28 EU-lande omfatter 10 andre europæiske lande². Konventionen er løbende blevet ændret, senest i 2010. Danmark kom med i samarbejdet den 1. januar 1990.

¹ KOM (2000)412.

² Albanien, Island, Liechtenstein, Monaco, Makedonien, Serbien, Island, Schweiz, Norge, Tyrkiet og San Marino.

De formelle procedurer for at ansøge om patenter og hvilke myndigheder, der kan behandle ansøgninger om patenter, findes der ligeledes regler om. De fastlægger hvilke nationale myndigheder, der udsteder nationale patenter (i Danmark Patent- og Varemærkestyrelsen), hvilke myndigheder, der udsteder europæiske patenter (European Patent Office) og internationale patenter (World Intellectual Property Organization - WIPO).

Endelig er der spørgsmålet om **håndhævelsen af patenterne**, dvs. **hvilke domstole**, som patenthavere skal gå til, hvis de vil forsvare sig retsligt imod krænkelse af deres patenter. I dag findes der ikke en enkelt juridisk instans, der tager endelig stilling til tvister om patenter på tværs af Europa. Det afgøres af de almindelige civile domstole i de enkelte lande. Det er bl.a. det, som aftalen om den fælles patentdomstol søger at lave om på.

Hvordan søger man om patentbeskyttelse i dag?

I dag kan en person eller virksomhed, der har lavet en ny opfindelse, tage patent på den for at forhindre andre i at udnytte opfindelsen kommercielt.

En patentansøger fra et europæisk land, som vil tage patent på sin opfindelse, kan - groft sagt - vælge mellem at søge et **nationalt patent** i ét eller flere lande eller at søge et **europæisk patent**³.

Et nationalt patent udstedes efter et lands nationale regler og gælder kun i dette land. I Danmark er disse regler fastsat i patentloven⁴.

Et **europæisk patent** gør det muligt at søge patentbeskyttelse i de 38 europæiske lande, som deltager i det europæiske patentsamarbejde gennem en enkelt ansøgning. Patentansøgningen indleveres til en national patentmyndighed (i Danmark Patent- og Varemærkestyrelsen), som sørger for at videresende ansøgningen til Den Europæiske Patentmyndighed, European Patent Office (EPO), der har sæde i München (Tyskland).

Patentansøgeren skal ved indleveringen af en ansøgning om et europæisk patent, angive hvilke lande, som denne ønsker, at patentet skal gælde i.

³Man kan også sende en international ansøgning (PCT-ansøgning). Ordningen administreres af World Intellectual Property Organization (WIPO) i Genève.

⁴ Jf. lovbekendtgørelse nr 108 af 24. januar 2012.

Hvad er ulempen ved det eksisterende europæiske patent?

Det er den ulempe ved det eksisterende europæiske patentsystem, at selv om EPO udsteder et europæisk patent, har det ikke automatisk virkning i alle de lande, som ansøgningen omfatter.

Patentansøgeren skal nemlig ret hurtigt efter at EPO har udstedt det europæiske patent have det godkendt (valideret) i hvert enkelt af de europæiske lande. Selv om visse lande – herunder Danmark – i deres lovgivning har givet europæiske patenter samme gyldighed som nationale patenter, er der stadig en formel procedure, der skal følges før patentet er endelig godkendt, og denne procedure varierer fra land til land. Dertil kommer, at ansøgeren udover de formelle krav, der opstilles i landet, som led i den nationale validering af patentansøgningen i mange lande også skal sørge for at få oversat patentbeskrivelsen til de pågældende landes officielle sprog, hvilket er en bekostelig affære.

Endelig findes der i dag ikke nogen mellemstatslig domstol med kompetence til at afgøre sager om krænkelse af europæiske patenter med virkning for alle landene. Med andre ord er fx en europæisk patenthaver, som mener, at hans patent er blevet krænket, henvist til at anlægge sag ved domstolene i alle de lande, som han føler sig krænket i.

II – Den europæiske patentreform i hovedtræk

Hvad er formålet med den europæiske patentreform?

Den europæiske patentreform har som overordnet mål at gøre det billigere og enklere for personer eller virksomheder at tage patent på nye opfindelser og få disse beskyttet mod kommerciel udnyttelse i Europa.

Det er dog væsentligt at bemærke, at den europæiske patentreform for en stor dels vedkommende er et supplement til det europæiske patentsamarbejde, som har eksisteret siden 1973. Samarbejdet gør det allerede i dag muligt at søge patentbeskyttelse i 38 europæiske lande gennem en centraliseret ansøgningsprocedure.

Hvad består den europæiske patentreform af?

Den europæiske patentreform består af to dele, der er indbyrdes forbundne:

- en **forordning om enhedspatentet**⁵ samt en **forordning om tilhørende oversættelsesordninger**⁶
- en mellemstatslig **aftale om en fælles patentdomstol**.

Forordningen om enhedspatentet blev vedtaget af Europa-Parlamentet og 25 EU-lande i Rådet den 17. december 2012 som led i et såkaldt forstærket samarbejde. Enhedspatentet giver den - allerede eksisterende - europæiske patentmyndighed, EPO (European Patent Office) mulighed for at udstede **europæiske patenter med ensartet retsvirkning**, dvs. et patent, som giver samme beskyttelse og er underlagt ens regler i alle de 25 EU-lande, som har tilsluttet sig det forstærkede samarbejde. Det europæiske patent med enhedskarakter er et alternativ til de eksisterende "almindelige" europæiske patenter og de nationale patenter.

Den Europæiske Patentmyndighed EPO skal bl.a. stå for modtagelsen af ansøgninger om og tildeling af ensartet retsvirkning, førelse af et register over enhedspatenter, opkrævning og administration af fornyelsesgebyrer, herunder videredistribution af den andel, der tilfalder de deltagende EU-landes patentmyndigheder.

Forordningen om tilhørende oversættelsesordning⁷ blev vedtaget af de samme 25 EU-lande den 17. december 2012. Den er baseret på den gældende praksis i EPO, suppleret med en maskinoversættelsesløsning.

Forordningen indfører følgende sprogregime for enhedspatenter:

- Der **kan indleveres ansøgninger på alle officielle EU-sprog**. Hvis der ansøges på et EU-sprog, som ikke er et af de tre officielle EPO-sprog engelsk, fransk og tysk, skal ansøger sørge for oversættelse af patentskriftet til ét af disse sprog. Når ansøger er en SMV, en fysisk person, en non profit organisation, et universitet eller en offentlig forskningsorganisation, som har bopæl eller hovedforretningssted i en medlemsstat, kan denne få sine udgifter hertil godtgjort helt eller delvist. Udgifterne til godtgørelse dækkes ind via de gebyrer, der indbetales til EPO i forbindelse med 'enhedspatenter'.

⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1257/2012 af 17. december 2012 om gennemførelse af et forstærket samarbejde om indførelse af enhedspatentbeskyttelse.

⁶ Rådets forordning (EU) nr. 1260/2012 af 17. december 2012 om gennemførelse af et forstærket samarbejde om indførelse af enhedspatentbeskyttelse for så vidt angår gældende oversættelsesordninger

⁷ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:361:0089:0092:DA:PDF>

- Patentet **offentliggøres i sin helhed på sagsbehandlings sproget** (engelsk tysk eller fransk). I en overgangsperiode på højst 12 år skal der ske oversættelse af patentskriftet til engelsk, hvis sagsbehandlings sproget hos EPO har været fransk eller tysk. I de tilfælde, hvor sagsbehandlings sproget har været engelsk, skal patentskriftet oversættes til et hvilket som helst andet EU-sprog. I overgangsperioden sikres det således, at alle patentskrifter for 'enhedspatenter' foreligger på engelsk, samtidig med at man sikrer et begrænset oversættelsesregime..
- Et særligt **maskinoversættelsessystem**, der er under udvikling, skal sikre, at patentansøgninger og patenter er tilgængelige på alle EU-sprog uden yderligere omkostninger for ansøger. Maskinoversættelserne vil være tilgængelige online og gratis på anmodning men har ingen juridisk gyldighed.

Aftalen om den fælles patentdomstol blev undertegnet af EU's erhvervsministre den 19. februar 2013. Aftalen skal bl.a.:

- gøre det **hurtigere, enklere og billigere** for virksomhederne at håndhæve deres patentrettigheder i Europa
- skabe **forenklinger**, som samlet set nedbringer det totale antal af patenttvister i Europa
- udvikle **ensartet praksis** og dermed skabe **større retssikkerhed**, som kan føre til at virksomhedernes risici mindskes i forhold til krænkelser af eksisterende patentrettigheder.

Den fælle patentdomstol får **enekompetence til at afgøre de mest almindelige typer af patenttvister** for både almindelige europæiske patenter og enhedspatenter, herunder sager om krænkelser af patenter og patenters gyldighed.

Tvisterne kan afgøres i en samlet proces, som har umiddelbar virkning i samtlige EU-lande, som deltager i patentdomstolsaftalen og hvor det pågældende europæiske patent eller 'enhedspatent' har retsvirkning. Med andre ord gælder aftalen for alle europæiske enhedspatenter og almindelige europæiske patenter, der gælder på ikrafttrædelsesdatoen eller er udstedt derefter. For **almindelige europæiske patenter**, der er gældende, eller hvor ansøgningen er under behandling på ikrafttrædelsesdatoen, kan virksomheder dog undtage disse fra aftalens ikrafttrædelsesbestemmelser, hvorefter domstolskompetencen forbliver hos de nationale domstole.

Patentdomstolsaftalen er en mellemstatslig aftale, og skal for at træde i kraft i de enkelte lande ratificeres i hvert af de deltagende EU-lande i overensstemmelse med de nationale forfatninger.

Aftalen fastlægger de nærmere bestemmelser om patentdomstolens opbygning, kompetence og arbejdsform.

Hvad tilfører enhedspatentet det eksisterende europæiske patent?

Den europæiske patentreform sikrer, at et europæisk patent **godkendes for alle de deltagende lande på én gang**. Det sker, når Den Europæiske Patentmyndighed (EPO), udsteder et europæisk patent med ensartet retsvirkning.

Samtidig sikrer reformen, at efterfølgende uenigheder mellem de berørte parter om rettigheder til patentet afgøres af én domstol i stedet for i dag, hvor den skal afgøres af hver enkelt national domstol.

Enhedspatentet kan give virksomheder store besparelser på oversættelse af patenter og forenkle de administrative procedurer, der i dag skal opfyldes for at et almindeligt europæisk patent kan blive gyldigt i de enkelte lande.

Med enhedspatentet bliver der altså fremover **tre forskellige måder** at søge patent på en opfindelse på:

- ved et nationalt patent
- ved et almindeligt europæisk patent
- ved et europæisk patent med ensartet retsvirkning (også kaldet europæisk enhedspatent).

Hvor kommer den fælles patentdomstol til at ligge?

Den fælles patentdomstols **centrale afdeling i første instans** bliver placeret i Paris med tematiske underafdelinger i London (kemi, daglige fornødenheder mv.) og i München (maskinteknik mv). En sag kan således i visse tilfælde starte ved en af disse retter, men visse typer af søgsmål fx krænkelssager skal anlægges direkte ved en lokal eller regional afdeling, som er oprettet i et af de deltagende EU-lande.

De deltagende medlemslande kan nemlig vælge at oprette lokale **afdelinger** af den fælles patentdomstols førsteinstans. Det er **op til de deltagende medlemslande** at beslutte, om de ønsker at oprette en lokal afdeling. Der kan endda oprettes flere afdelinger i et land, nærmere bestemt én afdeling for

hver 100 nye sager, der er anlagt i det foregående år. Der kan dog maksimalt oprettes 4 afdelinger i et land.

To eller flere deltagende lande kan også gå sammen om at oprette en **regional afdeling**. Landene skal derefter beslutte, hvor afdelingen skal have sæde.

Endelig oprettes der en **appeldomstol i Luxembourg** samt et **voldgiftscen-ter**, der har hjemsted i Ljubljana (Slovenien) og Lissabon (Portugal). Voldgiftscen-teret kan dog ikke behandle sager om fx patentkrænkelser og ugyldiggørelse af patenter.

Hvordan sikres dommernes neutralitet?

Alle dommere skal have de nødvendige faglige kompetencer for at kunne udnævnes til dommere i deres eget land. De vælges som patentdommere fra en liste over egnede kandidater. Listen udarbejdes af det rådgivende udvalg, hvorefter det Administrative Udvalg, der er nedsat i medfør af aftalen om patentdomstolen, udnævner dommerne.

Når der sammensættes et dommerpanel til behandlingen af en sag, skal panelet have en **multinational sammensætning**. Hovedreglen er, at panelet sættes med tre dommere, med mindre parterne er enige om, at sagen kan afgøres af en dommer.

I de **centrale afdelinger** (Paris, London og München) består dommerpanelet af to juridiske dommere fra forskellige EU-lande og en teknisk dommer fra en central dommerpulje, som oprettes med aftalen.

I **lokale afdelinger** sammensættes dommerpanelet af én juridisk dommer fra det pågældende land og af to juridiske dommere fra to andre medlemslande i de tilfælde, hvor der i en periode på tre på hinanden følgende år forud for eller efter denne aftales ikrafttræden i gennemsnit er påbegyndt mindre end halvtreds patentsager pr. kalenderår. Dommerpanelet sammensættes af to juridiske dommere fra det pågældende land og af én juridisk dommer fra et andet medlemsland i de tilfælde, hvor der i en periode på tre på hinanden følgende år forud for eller efter denne aftales ikrafttræden i gennemsnit er påbegyndt halvtreds patentsager eller derover pr. kalenderår.

Regionale afdelinger sammensættes af to juridiske dommere fra den regionale dommerliste, fra de deltagende lande i den regionale afdeling, samt en tredje juridisk dommer, som ikke er fra den pågældende region.

Endelig kan der på begæring af en af parterne tilknyttes en teknisk dommer til en lokal eller regional afdeling.

Hvor skal en sag ved den fælles patentdomstol anlægges?

Det kommer an på, hvilken type sag, der er tale om, og om der evt. findes en lokal eller regional afdeling i de berørte lande.

Når der er tale om sager om krænkelsen af patenter, skal disse anlægges ved den lokale eller regionale afdeling for det medlemsland, **hvor krænkelsen har fundet sted** eller hvor **sagsøgte har sin bopæl**.

Hvis **der ikke findes en lokal eller regional afdeling**, dér hvor krænkelsen har fundet sted eller i det land, hvor sagsøgte har sin bopæl eller sit sæde, anlægges sagen ved den **centrale afdeling** enten Paris, London eller München. Ved den centrale afdeling fordeles sagerne, dvs. at sager om kemi skal behandles i London, sager om fysik skal behandles i Paris og sager om mekanik skal behandles i München⁸.

Hvis krænkelse af patentet har fundet sted på tre eller flere regionale afdelingers område, kan sagsøgte anmode om, at sagen henvises til den centrale afdeling.

Hvis flere **forskellige virksomheder krænker** et 'enhedspatent', kan patentindehaveren beslutte at anlægge sag mod hver enkelt virksomhed for at bringe krænkelsen til ophør. Den enkelte krænkelsessag kan anlægges ved den lokale/regionale afdeling i det land, hvor krænkelsen har fundet sted, eller den lokale/regionale afdeling i det land, hvor sagsøgte har sin bopæl eller hovedforretningssted. Hvis der er tale om flere sagsøgte, kan krænkelsessagen anlægges, hvor krænkelsen har fundet sted eller, hvor en af de sagsøgte har sin bopæl eller sit forretningssted eller ved den regionale afdeling, som den pågældende medlemsstat deltager i. Der kan kun anlægges søgsmål mod flere sagsøgte, såfremt de sagsøgte har en forretningsmæssig forbindelse, og søgsmålet vedrører den samme påståede krænkelse.

Det fremgår af patentdomstolsaftalen, at **hvis en deltagende medlemsstat ikke har en lokal afdeling** og ikke deltager i en regional afdeling, skal krænkelsessager (og visse andre typer sager) anlægges ved den centrale afdeling.

⁸ Jf. Bilag II til patentdomstolsaftalen.

Kan den fælles patentdomstols afgørelser appelleres?

Ja. Afgørelser truffet af den fælles patentdomstols første instans i Paris, München eller London eller i en lokal eller regional afdeling vil kunne appelleres til **appeldomstolen i Luxembourg** senest 2 måneder efter afgørelsen. Bortset fra afgørelser vedrørende enhedspatenters gyldighed vil en anke til appelinstansen ikke have suspensiv virkning i forhold til afgørelsen i første instans (dvs. at parterne indtil appeldomstolens afgørelse skal respektere førsteinstansens afgørelse). Appelininstansen kan ændre afgørelsen i første instans og i særlige tilfælde tilbagevise sagen til fornyet behandling i førsteinstansen.

For at undgå, at der er forskel på fortolkningen af EU-retten mellem den fælles patentdomstol og EU-Domstolen, kan eller skal den fælles patentdomstol, enten første instansen eller appelinstansen, forelægge spørgsmål om fortolkningen eller gyldigheden af EU-retten for **EU-Domstolen i Luxembourg** (som ikke er identisk med appeldomstolen i Luxembourg).

Indfører enhedspatentet nye regler for, hvad der kan patenteres?

Nej. De indholdsmæssige regler for, hvad der kan patenteres, er allerede nedfældet i den europæiske patentkonvention fra 1973 med senere ændringer, samt i nationale og internationale love.

Der har dog bredt sig en bekymring for, om den nye fælles patentdomstol vil fortolke de eksisterende europæiske patentregler på en måde, som vil have indvirkning på, hvad der kan patenteres. Det gælder fx i spørgsmålet om **software**, som efter de gældende regler ikke kan patenteres.

I den forbindelse har regeringen i et svar til Europaudvalget anført, at det direkte fremgår af den europæiske patentkonvention, at software i sig selv ikke kan patenteres, og at patentkonventionen ikke ændres med den europæiske patentreform. Regeringen skriver videre, at **der dog kan udstedes patenter på opfindelser, som indeholder software**. Eksempler på sådanne opfindelser, der kan patenteres, er ABS-bremser i biler eller en vaskemaskine udstyret med software, der gør, at vaskemaskinen bruger mindre vand. Det væsentlige er, at det er opfindelsen i sin helhed – fx ABS-bremsen – der patenteres. Softwaren, der indgår i produktet, beskyttes således ikke selvstændigt. Der kan således ikke i Europa, efter gældende regler, udstedes patenter

på opfindelser, der alene udgør software. Dette ændres ikke med den europæiske patentreform⁹.

Er alle EU-lande omfattet af den europæiske patentreform?

Nej. De to EU-forordninger om hhv. enhedspatentet og oversættelsesordninger er begge vedtaget som led i et såkaldt forstærket samarbejde og omfatter pt. 25 EU-lande, dvs. alle EU-lande på nær Spanien og Italien¹⁰. Disse to lande har valgt at stå udenfor pga. utilfredshed med sprogordningen.

Disse lande har dog mulighed for at tilslutte sig ordningen på et senere tidspunkt, hvis de ønsker det. Danmark

Hvad angår patentdomstolssystemet er det også åben for deltagelse fra alle EU-lande, som ønsker det. Pt. har 25 EU-lande (alle EU-lande med undtagelse af Spanien og Polen¹⁰) undertegnet den mellemstatslige aftale, som derefter skal ratificeres i de enkelte lande før den gælder for disse lande.

Samtidig skal de øvrige EU-lande kunne deltage i patentdomstolsaftalen, hvis de ønsker det. I praksis betyder det, at også Italien og Spanien, der ikke ønskede at deltage i enhedspatentet, vil kunne tilslutte sig patentdomstolsaftalen med henblik på håndhævelse af almindelige europæiske patenter, som disse lande anerkender. I december 2012 tilsluttede Italien sig således som det 25. land arbejdet med domstolssystemet (Polen og Spanien står fortsat udenfor). Italien har dog fortsat ikke tilsluttet sig enhedspatentet.

Hvad er et forstærket samarbejde?

Et forstærket samarbejde er en særlig EU-beslutningsform, som en gruppe på mindst ni EU-lande kan bede om tilladelse til at oprette, hvis det ikke lykkes at skabe det nødvendige flertal blandt alle EU-landene om et EU-forslag.

Det forstærkede samarbejde om enhedspatentet kom i stand, efter at Kommissionens forslag til forordning om et fælles EU-patent faldt til jorden, da det ikke opnåede den krævede enstemmighed. Derfor anmodede tolv EU-lande,

⁹ Se. Europaudvalget 2011 – KOM(2011) 0215 endeligt svar på spørgsmål 1. Samme svar fremgår af Kommissionens "FAQ – Mest stillede spørgsmål" til enhedspatentet, som kan findes på Kommissionens hjemmeside.

¹⁰ Kroatien blev optaget i EU den 1. juli 2013. Der er ikke oplysninger om Kroatiens evt. deltagelse i patentformen.

heriblandt Danmark, Kommissionen om lov til at indføre et forstærket samarbejde om enhedspatentet. Efterfølgende meddelte yderligere 13 EU-lande Kommissionen, at de også ønskede at deltage i det forstærkede samarbejde.

Enhedsopatentet har derfor fået tilslutning fra 25 EU-lande (alle EU-lande på nær Italien og Spanien¹¹). På baggrund af anmodningen fremsatte Kommissionen den 13. april 2011 forslag til forordning om enhedsopatentbeskyttelse¹², og forslag til forordning om oversættelsesordninger for denne enhedsopatentbeskyttelse¹³.

Hvornår træder den europæiske patentreform i kraft?

Af teksten til de to forordninger fremgår, at forordningerne træder i kraft den 1. januar 2014 eller fra den dato, hvor aftalen om patentdomstolen træder i kraft. Det sidste kræver at 13 lande, herunder UK, Frankrig og Tyskland, har ratificeret aftalen om den fælles patentdomstol.

Hvem skal betale for patentbehandlingen?

Ifølge forordningen om enhedsopatentet skal Den Europæiske Patentmyndighed EPO's omkostninger dækkes fuldt ud af gebyrer, som også skal deles med de nationale patentmyndigheder. Kommissionen skal via delegerede retsakter fastlægge det endelige gebyrniveau og den nøjagtige fordeling af gebyrindtægter til de nationale patentmyndigheder.

Det endelige gebyrniveau og den nøjagtige fordeling af gebyrindtægter til de nationale patentmyndigheder vil blive fastlagt i en komité, der er nedsat i medfør af forordningen om enhedsopatentbeskyttelse, under EPO's administrati-onsråd.

Hvem betaler for omkostningerne ved den fælles patentdomstol?

Udgangspunktet for finansieringen af patentdomstolssystemet er, at det efter en overgangsperiode på 7 år skal være selvfinansierende. Det betyder, at domstolssystemet hovedsageligt skal finansieres via retsafgifter.

¹¹ Kroatien blev optaget i EU 1. juli 2013. Der er endnu ikke oplyst, hvordan de forholder sig til reformen.

¹² KOM(2011)215.

¹³ KOM(2011)216.

Der vil dog være behov for finansielle bidrag fra de deltagende lande til etablering og opstart af domstolssystemet, ligesom der i overgangsperioden kan blive behov for særlige tilskud fra landene for at bringe budgettet i balance.¹⁴ Aftalen om patentdomstolen indeholder regler om beregningen af disse bidrag.

III – Den europæiske patentreform og Danmark

Den europæiske patentreform er åben for alle EU-lande, herunder Danmark, der som nævnt allerede har tilsluttet sig reglerne om enhedspatentet og oversættelsesordningen gennem det forstærkede EU-samarbejde.

Justitsministeriet har den 7. maj 2013 vurderet, at en eventuel dansk tilslutning til den mellemstatslige aftale om den fælles patentdomstol vil indebære overdragelse af suverænitet efter grundlovens § 20. Det betyder, at et lovforslag enten skal vedtages med 5/6 flertal i Folketinget eller ved en folkeafstemning.¹⁵

Denne situation rejser en række spørgsmål om Danmarks fremtidige tilslutning til hele den europæiske patentreform, der skal betragtes som en samlet pakke.

Hvilke dele af den europæiske patentreform er Danmark allerede bundet af?

Danmark er med i det forstærkede samarbejde om EU-forordningen om enhedspatentet og EU-forordningen om oversættelsesordningen. Der er dog tale om en samlet pakke, hvilket betyder at forordningerne kun finder anvendelse i de lande, der også har ratificeret domstolsaftalen.

Som tidligere anført er Danmark desuden med i den europæiske patentkonvention fra 1973, som opstiller de væsentligste indholdsmæssige krav til europæiske patenter, som den europæiske patentreform er baseret på..

¹⁴ Jf. regeringens svar på spørgsmål 1 (alm. del) stillet af Europaudvalget den 2. maj 2013 efter ønske fra Nikolaj Willumsen (EL).

¹⁵ http://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/2013/Notat_patentdomstol.pdf

Danmark mangler derfor udelukkende at ratificere aftalen om den fælles patentdomstol, som Danmark underskrev i februar 2013..

Hvorfor indebærer tilslutningen til den fælles patentdomstolen afgivelse af suverænitet?

Ifølge grundlovens § 20 kan "beføjelser, som efter [grundloven] tilkommer rigets myndigheder [...] i nærmere bestemt omfang overlades til mellemfolkelige myndigheder".

Justitsministeriet anfører bl.a. i sit notat af 7. maj 2013, at der er tale om overladelse af beføjelser efter § 20 (dvs. suverænitetsafgivelse) "hvis den internationale domstol har kompetence til at træffe afgørelser, der har direkte virkning for borgere mv, her i landet".¹⁶

Justitsministeriet bemærker i den forbindelse, at både patentdomstolens endelige afgørelse af sager om patenter og afgørelser i relation til behandlingen af sådanne søgsmål vil være bindende for dem, som afgørelsen retter sig imod. Domstolens afgørelser og kendelser kan fuldbyrdes i overensstemmelse med lovgivningen i det pågældende EU-land.

På den baggrund indebærer en dansk ratifikation af aftalen om den fælles patentdomstol overdragelse af suverænitet jf. grundlovens § 20.

Hvad er konsekvensen for danske patenthavere, virksomheder mv., hvis Danmark ikke går med i patentdomstolsaftalen?

I modsætning til, hvad der gælder ved "almindelige" EU-traktater eller ændringer af disse, er det ikke nogen betingelse for ikrafttrædelsen af den mellemstatslige aftale om patentdomstolen, at alle EU-lande er med. Det er tilstrækkeligt, at 13 lande, herunder Frankrig, Tyskland og UK, ratificerer patentdomstolsaftalen. Hvis Danmark vælger at stå udenfor, er domstolen derfor stadig en realitet.

Hvis Danmark ikke ratificerer patentdomstolsaftalen, så vil hverken forordningerne om enhedspatentbeskyttelse og de tilhørende oversættelsesordninger eller aftalen om den fælles patentdomstol være gældende i Danmark.

¹⁶ S. 5. i notatet af 7. maj 2013.

Danske virksomheder vil dog på lige fod med alle andre lande i verden **kunne ansøge om et 'enhedspatent' gældende for de lande, hvor forordningerne finder anvendelse** (dvs. i de lande, der både deltager i det forstærkede samarbejde om forordningerne og som har ratificeret patentdomstolsaftalen).

Hvis en dansk virksomhed fx i en sådan situation har et 'enhedspatent', der er gældende i 24 EU-lande (men ikke i Danmark), så vil tvister om dette patent skulle løses ved den fælles patentdomstol i et af de 24 lande. Afgørelsen, som patentdomstolen træffer, vil således være gældende i de 24 lande (og ikke i Danmark). Den danske virksomhed vil ikke kunne gå til de nationale domstole i Danmark om en tvist om et 'enhedspatent', da dette 'enhedspatent' ikke vil være gældende i Danmark.

Med venlig hilsen

Thomas Fich
(3611)